

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

TỈNH LAO VÀNG

**ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT
GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ THỰC HIỆN
CHƯƠNG TRÌNH 135 ĐỐI VỚI ĐỒNG BÀO DÂN TỘC
THiểu SỐ TẠI HUYỆN YÊN CHÂU**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

TỈNH LAO VÀNG

**ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT
GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ THỰC HIỆN
CHƯƠNG TRÌNH 135 ĐỐI VỚI ĐỒNG BÀO DÂN TỘC
THiểu SỐ TẠI HUYỆN YÊN CHÂU**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số ngành: 8 62 01 18

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Mạnh Hà

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam kết rằng nội dung của bản luận văn này chưa được nộp cho bất kỳ một chương trình cấp bằng cao học nào, cũng như một chương trình đào tạo cấp bằng nào khác.

Tôi cũng xin cam kết thêm rằng bản luận văn này là nỗ lực của cá nhân tôi. Các kết quả, phân tích, kết luận trong bản luận văn này (ngoài các phần được trích dẫn) đều là kết quả làm việc của cá nhân tôi.

Học viên

Tính Lao Vàng

LỜI CẢM ƠN

Để có thể hoàn thành đề tài luận văn thạc sĩ một cách hoàn chỉnh, bên cạnh sự nỗ lực cố gắng của bản thân còn có sự hướng dẫn nhiệt tình của quý Thầy Cô, cũng như sự động viên ủng hộ của gia đình và bạn bè trong suốt thời gian học tập nghiên cứu và thực hiện luận văn thạc sĩ.

Xin chân thành bày tỏ lòng biết ơn đến Thầy PGS TS. Nguyễn Mạnh Hà người đã hết lòng giúp đỡ và tạo mọi điều kiện tốt nhất cho tôi hoàn thành luận văn này. Xin chân thành bày tỏ lòng biết ơn đến toàn thể quý thầy cô trong Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, Phòng Đào tạo - Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã tận tình truyền đạt những kiến thức quý báu cũng như tạo mọi điều kiện thuận lợi nhất cho tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và cho đến khi thực hiện đề tài luận văn.

Xin chân thành bày tỏ lòng biết ơn đến Ủy ban nhân huyện Yên Châu, các phòng ban chuyên môn và Ủy ban nhân dân các xã của huyện Yên Châu, tỉnh Sơn La đã không ngừng hỗ trợ và tạo mọi điều kiện tốt nhất cho tôi trong suốt thời gian nghiên cứu và thực hiện luận văn.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn đến gia đình, các anh chị và các bạn đồng nghiệp đã hỗ trợ cho tôi rất nhiều trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và thực hiện đề tài luận văn thạc sĩ một cách hoàn chỉnh.

Thái Nguyên, tháng 3 năm 2019

Học viên

Tính Lao Vàng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU.....	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN.....	viii
MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
3.1. Đối tượng nghiên cứu.....	2
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Những đóng góp khoa học của đề tài.....	3
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI.....	4
1.1. Cơ sở lý luận.....	4
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	5
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan.....	5
1.4. Một số vấn đề về các xã đặc biệt khó khăn của chương trình 135.....	8
1.4.1. Các tiêu chí đánh giá các xã đặc biệt khó khăn.....	8
1.4.2. Tiêu chí phân định khu vực.....	9
1.4.3. Đặc trưng của các xã đặc biệt khó khăn.....	10
1.4.4. Mục tiêu trong thực hiện nhiệm vụ của chương trình 135.....	11
1.4.5. Nhiệm vụ của chương trình 135.....	13
1.4.6. Khái quát tình hình thực hiện Chương trình 135 trên phạm vi cả nước.....	16
1.4.7. Khái quát quá trình thực hiện Chương trình 135 của tỉnh Sơn La.....	19
Chương 2: ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	23
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	23
2.1.1. Đặc điểm tự nhiên, tài nguyên, nhân lực, kinh tế - xã hội huyện Yên Châu, tỉnh Sơn La.....	23
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	26
2.2.1. Nghiên cứu đặc điểm của địa bàn và đặc điểm của các hộ nông dân điều tra.....	26

2.2.2. Nghiên cứu thực trạng hoạt động của chương trình 135 đối với đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn nghiên cứu.....	27
2.2.3. Phân tích các yếu tố ảnh hưởng tới kết quả thực hiện chương trình 135 trên địa bàn huyện Yên Châu.....	27
2.2.4. Nghiên cứu và đưa ra đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả chương trình 135 trên địa bàn huyện Yên Châu	28
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	28
2.3.1 Câu hỏi nghiên cứu	28
2.3.2. Phương pháp chọn địa điểm nghiên cứu.....	28
2.3.3. Phương pháp thu thập số liệu.....	28
2.3.3.2. Thu thập số liệu sơ cấp.....	29
2.3.4. Phương pháp xử lý số liệu.....	30
2.3.5. Phương pháp phân tích.....	30
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	30
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	33
3.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế, xã hội của địa bàn nghiên cứu	33
3.1.1. Vị trí địa lý	33
3.1.2. Đặc điểm sản xuất kinh doanh	33
3.1.3. Dân số và lao động.....	35
3.1.4. Thực trạng nguồn lao động của đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Yên Châu.....	37
3.1.5. Đặc điểm sản xuất của các hộ nông dân điều tra đối với đồng bào dân tộc thiểu số huyện Yên Châu	37
3.2. Kết quả được hỗ trợ khoa học kỹ thuật.....	41
3.2.1. Kết quả được tiếp cận các dịch vụ văn hoá, văn nghệ, thể thao nhằm nâng cao đời sống tinh thần cho người dân tại huyện Yên Châu	42
3.2.2. Kết quả chương trình, dự án phát triển kinh tế, xã hội của đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Yên Châu.....	43
3.3. Kết quả giảm nghèo đối với 9 xã 135 đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Yên Châu giai đoạn 2015- 2017	46
3.4. Nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng tới kết quả thực hiện Chương trình 135 đối với đồng bào dân tộc thiểu số huyện Yên Châu	50
3.4.1. Ảnh hưởng của địa hình tới kết quả của Chương trình.....	50
3.4.2. Ảnh hưởng khoa học kỹ thuật	51

3.4.3 Những tồn tại hạn chế trong thực hiện chương trình 135 trên địa bàn huyện Yên Châu	52
3.5. Thực trạng giải pháp nâng cao hiệu quả Chương trình 135 trên địa bàn huyện Yên Châu trong thời gian tới.....	57
3.5.1. Mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội trong đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Yên Châu	57
3.5.2. Mục tiêu cụ thể đến năm 2020 đối với đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Yên Châu.....	57
3.5.3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả Chương trình 135 trên địa bàn huyện Yên Châu thời gian tới	58
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	68
TÀI LIỆU THAM KHẢO	72

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Tên viết tắt	Tên đầy đủ
BCĐ	Ban chỉ đạo
CHDCNDL	Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào
CT 135	Chương trình 135
GDP/người	Thu nhập bình quân đầu người
HĐND	Hội đồng nhân dân
THCS	Trung học cơ sở
TTCN	Tiểu thủ công nghiệp
UBND	Ủy ban nhân dân
UNDP	Chương trình phát triển Liên hợp quốc
DTTS	Dân tộc thiểu số

DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU

Bảng 2.1.	Cơ cấu dân tộc của huyện Yên Châu năm 2016 -2018	25
Bảng 3.1.	Cơ cấu kinh tế huyện Yên Châu giai đoạn 2015-2017.....	34
Bảng 3.2.	Phân bố dân cư đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Yên Châu (tính đến 31/12/2017).....	36
Bảng 3.3.	Đặc điểm sản xuất của các hộ gia đình đồng bào dân tộc thiểu số huyện Yên Châu	38
Bảng 3.4.	Thu nhập kinh tế của các hộ gia đình đồng bào dân tộc thiểu số năm 2017 trên địa bàn huyện Yên Châu	39
Bảng 3.5.	Thực trạng đói, nghèo của 9 xã đồng bào dân tộc thiểu số năm 2017 tại huyện Yên Châu.....	40
Bảng 3.6.	Kết quả tham gia các lớp tập huấn kỹ thuật đồng bào dân tộc thiểu số năm 2015 -2017 tại huyện Yên Châu.....	41
Bảng 3.7.	Kết quả được tiếp cận các dịch vụ văn hoá, văn nghệ, thể thao của đồng bào dân tộc thiểu số năm 2015 -2017	43
Bảng 3.8	Kết quả triển khai, tham gia các chương trình, dự án trên địa bàn huyện Yên Châu.....	45
Bảng 3.9.	Kinh tế của các hộ đồng bào dân tộc thiểu số huyện Yên Châu giai đoạn 2015-2017.....	46
Bảng 3.10:	Kết quả các dự án hỗ trợ sản xuất, tình hình thu nhập của đồng bào dân tộc thiểu số và các hộ điều tra trên địa huyện Yên Châu trong giai đoạn 2015-2017.....	48
Bảng 3.11:	Kết quả các cơ sở hạ tầng đối với đồng bào dân DTTS huyện Yên Châu, hoàn thành trong giai đoạn 2015-2017.....	49

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

1. Mục đích nghiên cứu của đề tài

- Đánh giá hoạt động, tình hình thực hiện Chương trình 135 đối với đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Yên Châu.

- Phân tích các yếu tố ảnh hưởng của Chương trình 135 đối với đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Yên Châu.

- Đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả thực hiện chương trình 135 đối với đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Yên Châu.

2. Nội dung nghiên cứu

- Về phát triển sản xuất: nâng cao kỹ năng và xây dựng tập quán sản xuất mới cho đồng bào các dân tộc, tạo sự chuyển dịch về cơ cấu kinh tế nông nghiệp, nâng cao thu nhập, giảm nghèo bền vững.

- Về phát triển cơ sở hạ tầng: các xã có đủ cơ sở hạ tầng thiết yếu phù hợp quy hoạch dân cư và quy hoạch sản xuất bảo đảm phục vụ có hiệu quả nâng cao đời sống và phát triển sản xuất tăng thu nhập.

- Về nâng cao đời sống văn hóa, xã hội cho đồng bào dân tộc thiểu số ở các xã đặc biệt khó khăn.

- Về phát triển nâng cao năng lực: Trang bị, bổ sung những kiến thức về chuyên môn nghiệp vụ, xóa đói, giảm nghèo, nâng cao nhận thức .

3. Phương pháp nghiên cứu

3.1. Phương pháp đánh giá thực trạng

- Công tác thực hiện Chương trình 135 đối với đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Yên Châu còn điểm gì chưa hoàn thiện.

- Chương trình 135 trên địa bàn huyện được quản lý, phân cấp như thế nào

- Những nguyên nhân ảnh hưởng đến công tác triển khai Chương trình 135 đối với đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Yên Châu - tỉnh Sơn La là gì.

- Giải pháp nào là cần thiết để nâng cao chất lượng công tác triển khai thực hiện Chương trình 135 trên địa bàn huyện Yên Châu - tỉnh Sơn La.

3.2. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu

- Chọn điểm nghiên cứu: Chọn 09 xã thụ hưởng Chương trình 135 trên địa bàn huyện để nghiên cứu.

- Tiến hành từ các xã 135 theo thứ tự từ các vùng II, III bao gồm 9 xã 135 trên địa bàn huyện Yên Châu.

3.3. Phương pháp thu thập thông tin/số liệu sơ cấp

- Phương pháp điều tra, phỏng vấn.

- Phương pháp quan sát